

dessutom kan ena sig kring en och samma person.

Väljer man i stället en liten kommun och ser på kommunvalsresultatet ser det annorlunda ut. I Nordanstig, länets minsta kommun, fick folkpartiet sammanlagt 357 röster. Där hade valseledens sista och fjortonde namn, Nils Jouad i Gnarp, endast behövt mobilisera 18 anhängare för att knipa det första av folkpartiets två mandat i fullmäktige från listettan Börje Lindblom. Knappast någon omöjlig uppgift om släkt och vänner är på gott humör.

Svårare i stor kommun

I en större kommun blir det naturligtvis svårare. Bästa folkpartikommunen i länet är residensstaden Gävle. Där fick folkpartiet 5.161 röster vilket räckte till 8,9 procent och sex mandat i fullmäktige. Ungdomsförbundets dåvarande regionombudsman Åsa Härkegård (nummer 33 på valsedden) skulle då behövt mobilisera 258 kompisar och släktingar för att slå ut ettan Kenth Lövgren.

I folkpartiet landet runt pågår nu nomineringar till valsedlarna och i allmänhet arrangerar man, eller planerar för, utbildning av kandidaterna med utgångspunkt från personvalssystemet. Detsamma torde gälla även för andra partier.

Det bör därför redan i 1998 års val kunna väljas in kandidater som får sitt mandat med hjälp av kryssning. Om personvalen sedan leder till inre stridigheter och fraktionsbildningar återstår att se. Redan när olika kandidater kommer igång med sina eventuella kampanjer kan man kanske få en fingervisning om det.

Treårsgräns försvinner

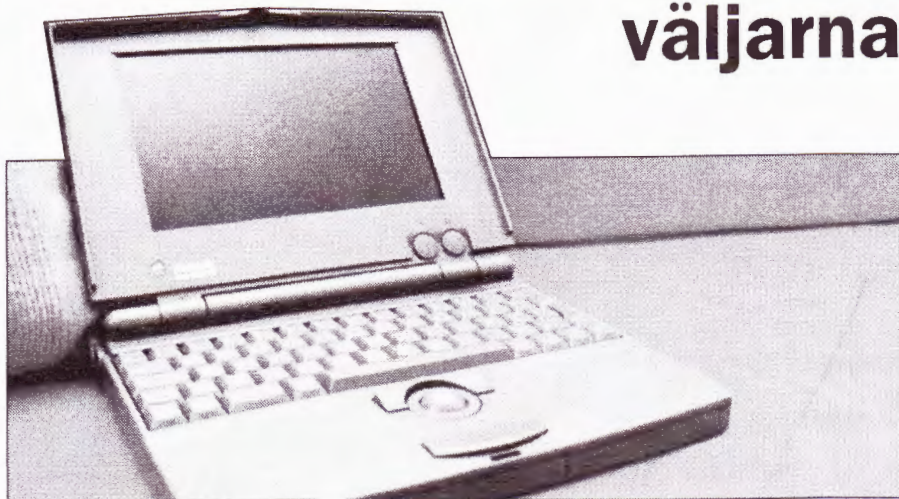
Den nya vallagen föreslår även några andra förändringar. Röstlängder kommer endast att tas fram i samband med val och den särskilda röstlängden för utlandssvenskar tas bort. 30 dagar före ett val avgörs om en person har rösträtt. Samtidigt försvinner kravet att utlänningar, om de är medborgare i EU-land eller i Norge eller Island, skall ha varit mantalsskrivna i tre år i en kommun för att rösta i kommunvalet.

Även kyrkovalet påverkas. Från och med 1997 års kyrkoval, det vill säga i höst, kommer valdagen att vara tredje söndagen i september och mandatperioderna för kyrkofullmäktige och andra kyrkliga organ att vara fyra år.

JAN FRÖMAN

IT ger nya möjligheter

Skapa kontakter med väljarna

De politiska partierna har blivit opinionsundersökningarnas slavar. Men förbud hjälper inte, tvärt om borde vi arbeta för fler och bättre kontakter mellan politiker och väljare. Internet erbjuder en sådan möjlighet, skriver Tomas Ohlin.

Opinionsinstitutet har fått för stor makt, skriver Olof Petersson. Att hänvisa till opinionssiffror i viktiga politiska beslut är att tillmäta dessa institut för stor makt.

De tillfrågade telefonsvararna vet nog inte att deras uppfattning i telefon kan få starka konsekvenser, fortsätter han. De täta opinionspejlingarna leder till att vi får en permanent valrörelse. De politiska partierna var en gång idéburna rörelser, fyllda av patos att skapa ett nytt samhälle. Nu är man på väg att bli de senaste opinionssiffrornas slavar.

I debatten har framförts att vi bör rekommendera SIFO, TEMO, IMU, SCB med flera att lugna ner tempot, att vara mer sparsamma med sina pejlingar. Det skulle kunna få en välgörande effekt, sägs det, också för att undersökningarnas kvalitet då skulle kunna bringas att öka. Institutet skulle kunna arbeta med större populationer, få större säkerhet i utslagorna.

Det finns förespråkare för förbud mot att publicera opinionsmätningar t ex en månad före allmänna val.

En sådan broms är inte önskvärd, och dessutom skulle den inte fungera. Det finns alltid kanaler för att sprida budskap. Och det är principiellt fel. I stället bör vi göra det motsatta, stödja allt fler kontakter mellan medborgarna och det politiska systemet.

Ännu har inte alla Internet, men det sprider sig fort. Det ger möjlighet att organisera kontakter mellan medborgare i nya former. Vi kan göra opinionsundersökningar både tätare och skarpare. Mängder av organisationer och grupper använder sig redan av denna kontaktform för att arbeta fram gemensamma intressen och uttrycka uppfattningar. Gårdagens enstaka opinionsundersökningar är idag normala nätburna gruppkontakter i hundratals ämnen. Dagens opinionsinstitut har fått konkurrens.

Lokal diskussion

Det är kring lokala frågor som diskussionen på Internet samlas mest naturligt. För min del kan jag knappt koppla in mig på nätet förrän någon sådan undersökning presenterar något nytt.

Detta utgör en grogrund för en mer aktiv demokrati, som bygger på deltagande. En mer levande kontakt, som i princip är oberoende av var du befinner dig och när du har tid.

Vi kan sprida opinionsmakten genom att skapa fler, inte färre, kontakter.

Förbud är ingen lösning. Vi har idag ett nytt redskap för att skapa deltagande. Det blir ett bättre politiskt system och en bättre demokrati.

TOMAS OHLIN